

15.93x21.7	31	26	עמוד	עכבר פולין	01/12/2010	25126209-7
המכון הפולני מכון לקידום תרבות פולני - 16710						

רוק וסולידריות
"כל מה שאני אוהב"
Prasa Film באדיבות

שנות מדות האלפיים

לא מתחנף לקהל, נועז מבחינה אמנותית ונמנע מקלישאות הוליוודיות. הצצה ראשונה לקולנוע הפולני החדש לאלה שהתבגרו על יוקהיילובסקי
אורי בראור

לספק לצופה פרטים להבנת המציאות שאין לגיבור שלו. "33 סצנות מהחיים" של שומובסקה, שזכה ב־2008 בפרס חבר השופטים של פסטיבל לוקרנו, הוא רוגמה הפוכה. הסרט מתאר בפרוטרוט את ההתמודדות של בחורה עם מחלת הסרטן של אמה. כאמור צעות קליוזאפים נצמדת הבמאית לסבל של האם ולחוסר היכולת של המשפחה לעזור לה - והצופה נדרש לסבול איתו. המאמץ שנדרש מהצופה לא מייצר בהכרח אמפתיה. נרמה שכלל שהסרט מתמקד יותר בפריט ההירדררות של האם, הצופה נעשה יותר מנוכח לסיפור ולדמויות. חמשת הסרטים שאסקור כאן מייצגים מסורות וסגנונות שונים. מה שמשותף להם הוא שכולם שווים גיחה לספריית ה־DVD הקרובה.

"אדי"

הסרט של הבמאי פיוטר טשאסקאלס־ק, שזכה להצלחה גדולה בפולין וגם ב־רה הבינלאומית, נעשה בהשראת אגדה זן בודהיסטית על אדם שמקבל בשלווה את הצרות הפוקדות אותו. זהו סיפורו של אדי, מחוסר בית, שעם חברו יורצ'ק מתייחסים מליקוט וממכירה של אביזרי מתכת מפת. את הכסף שהשניים מרוויחים הם מבזוזים על אלכוהול. אדי מבלה את זמנו בקריאת הספרים שהוא מוצא בפה הזבל ברחוב. בזכות השכלתו הספרותית ממנים אותו שני הגנגסטרים השכונתיים לשמש מורה נסת להריון מכון זוגה הצועני, היא פוהרת שהאחים יחסלו אותו ומאשימה את אדי כאונס. אדי מקבל עליו את האשמה ונענש באופן שפוגע ביכולתו להביא ילדים בעתיד. בדבר מכריחים הגנגסטרים אותו לגרל את התינוק שנולד לאחותו. הופעה מצוינת של שחקנים מקצועיים וחובבים, כמו גם ההזדהות עם אני סי גיבור שהוא לווז נצח, הופכים את הצפייה למרגשת ומטרידה. הסרט זכה ב־18 פרסים בינלאומיים, ובהם שלושה בפסטיבל כרלין.

"הגובה"

ב־2005 עלה על האקרנים "הגובה" (או "המעקל"), סרטו של הבמאי הוותיק פליקס פאלק. פאלק, שהחל את דרכו

האירוע המשמעותי השני היה הקמתו בתחילת העשור, של המכון הפולני לקולנוע, שמממן סרטי איכות ושותף גם לקופרוודוקציות בינלאומיות. האירוע השלישי, "רודר ה־2000", הוא פרויקט של סרטי טלוויזיה שהוצג בערוץ הציבורי, ונועד לאפשר לשורה של במאים ותיקים וצעירים, לביים סרט בכורה כסיבה תומכת ועל הדרך לאפשר גילוי של קולות חדשים. כמה מהיוצרים שלקחו חלק בפרויקט, למשל הבמאית מלגוז' טה שומובסקה, לא איכזבו והפכו לעמודי התווך של הקולנוע הפולני החדש. במאי הקולנוע הפולני החדש הם קפי רניס וקשוויים. הם לא מתחנפים לקהל ולא מנסים לרצות אותו. התוצאה היא שלעיתים קרובות הסרטים שלהם הרבה פחות קומוניקטיביים, יותר נועזים מביחינה אמנותית. "פאלימפסט - תעלומה היפנוטית", של הבמאי קונראד ניבול־סקי, למשל, הוא פילם נואר שמתאפיין בצילום אקספרסיבי מסוגנו, כמתחייב מהואנה גיבור הסרט, מארק, הוא שוטר החוקר רצה או התאבדות של חברו הטוב ונתקף פלשבקים טורדניים. לאורך חלק ניכר מהסרט, הצופה נעדר נקודת אחיזה במציאות, הכרעה שנועדה לשקף את מצבו של הגיבור שאינו יודע מתחולל בעולם האמיתי ומה הוא מרימין. לנקודת המבט הזאת יש מחיר: הצופה עולל להרגיש לא נוח, הצופה נעדר נקודת אחיזה במצב, אך הבמאי, נאמן לשיטתו, מסרב

האסוציאציה המיידית שמעלה צמד המילים "קולנוע פולני" היא משולש היוצרים הגדולים - קוֹ'שטוף קישלובסקי, אנדז'יי ויידה ודומן פולנסקי - שפרצו עוד בשנות ה־60 וה־70 ועשו לעצמם שם כסצנה העולמית. אבל הקולנוע הפולני לא מסתכם רק בשלושת הבמאים החשובים האלה. למעשה, העשור האחרון הטיב מאוד עם סרטים תוצרת פולין, וכמה במאים ששמותיהם פחות מוכרים זכו להצלחות מרשימות בפסטיבלים בינלאומיים. בר בכך, נרשמו כמה הצלחות קופתיות בתוך פולין עצמה. ברנד כלל, הסרטים שזוכים להצלחה מקומית הם קומדיות רומנטיות קלילות, דוגמת "טסטוסטרון" שיצא ב־2007, וכי מעט לא מוקרנים מחוץ למולדתם. בניגוד להם, הסרטים שזוכים להצלחה עולמית מתאפיינים ביומרה אמנותית וחלקם ממש פורצי דרך. שלושה אירועים עיקריים נחשבים כמחוללים של הגל הקולנועי של העשור האחרון. ב־1999 יצאו בפולין שני סרטים המבוססים על לאסימות ספרותיות מוכרות - "פאן טראווי" של אנדז'יי ויידה ו"באש ובחרב" של יז' הופמן. שני הסרטים זכו להצלחה מסחרית מרשימה בפולין, ומשכו קהל רב אף יותר משוברי הקופות האמריקאיים באותה שנה. בעיקבות ההצלחה הכפולה הזוהרם לתעשיית הקולנוע הפולנית כסף פרטי רב שסייע להפוך אותה לעסק כלכלי משתלם.

הסרט הפולני האחרון שהתמודד על האוסקר בקטגוריית הסרט הזר הטוב ביותר הוא "קטין" של אנדז'יי ויידה 2007 מ

